

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 5. An Clerici liberi, à tributo, & seculari tribunali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

temporalia subiecta fore principibus seculi, potu-
 33 illeripse absque mali exempli exhibitione (videli-
 34 cet subijciendi sacerdotum iurisdictioni principum
 35 seculi) aliter ordinasse, atque expedivisse illos exa-
 36 ctiores didrachmæ, ut puta, remouendo ipsis pe-
 37 tendi talia intentionem, aut alio conuenienti mo-
 38 do; sic autem facere non reputauit inconueniens;
 39 quin imo soluere voluit singulariter inter Aposto-
 40 los Petrum sibi associans in hoc. Qui tamen Eccle-
 41 siæ præcipuus Doctor, & Pastor, futurus erat, ut
 42 tali exemplo aliorum nullus sic facere recuset
 43 &c.]

Hunc ego admiratus sum pro serenissima Re-
 publica talibus vsum argumentis. Quid enim si
 Christus & Apostoli Venetijs vitam agitaissent, ab
 eis se tributum iure exigere existimarent? aut Chri-
 stum tributarium Romanis censent, id vero cum ip-
 se solenniter se liberum esse protestetur? At illi ad
 normam Hussi & Wicleffi à delinquentibus bona
 Ecclesiastica auferri posse docent, qui etiam Ponti-
 ficem Magistratui ciuili subdit. Verum iam olim
 exempti fuerunt etiam ante Iulianum Apostatam.
 Sozom. lib. 4. cap. 5. Idem leges Iustin. Capitula Ca-
 roli magni. cap. 2. & 33. & 34. & Iren. lib. 7. cap. 205.
 & legum Francic. lib. 6. 187. Vide Trid. sess. 22. &
 26. Lateran. sub Leone 10. Verum de illa quæstio-
 ne vide eos, qui ante paucos annos contra causam
 Venetam scripserunt. Cæsaris Baronij, & discepta-
 tionem Nicodemi, etiam Cardinalem Bellarmi-
 num, varios tractatus, Theodorum Eugen. Bonifi.
 Bedraz. Hugel. Bartholomæi Medices Bernardi Lu-
 fti. Denique Iacobi Gretseritres. & Adami Tancr-
 duos libros, de immunitate Ecclesiastica.

Filius pro-
 prius liber
 à censu.

De Christi vero immunitate hunc in modum
 Chrysost. disputat. ὁ δὲ λέγει πρὸς τὸν ἐκκλ. ἐλθετε
 μὲν εἰμὶ ἐ δὲναί κλῆρον. εἰ γὰρ οἱ τῆς βασιλείας δό-
 τῶν ἡν αὐτὸν οὐ λαμβάνουσιν, ἀλλὰ δὸς τῶν ἀποστει-
 λῶν. Πολλὰ μάλιστα ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀπα-
 ρήσεως πάντες, ἐν ὁποίᾳ βασιλείᾳ, ἀλλὰ τῶν
 ἐργῶν ὄντων με ἡν, καὶ βασιλείᾳ. ὅθεν πᾶς διέσειλε
 πρὸς ἡοὺς καὶ πρὸς κλῆρον: ἡ δὲ ἐκ τῶν υἱὸς ἐκείνῃ καὶ τὸ
 ὑπὸ δειγμα παρῶν τῶν βασιλέων. καὶ φησὶν ἡδὲ, ἀλλὰ
 ἐ γνήσιον. καὶ ἐν οὐκ ἡδὲ. εἰ δὲ οὐκ ἡδὲ, ὅθεν γνήσιον,
 ἡδὲ αὐτῶν, ἀλλὰ ἀποστειλῶν. εἰδὲ ἀποστειλῶν, ἡδὲ τὸ πα-
 ρῶν γνήσιον. καὶ τῶν ἰδίων ἰσχύος, αὐτὸς γὰρ ἐ πρὸς τῶν ἡν
 ἀποστειλῶν, ἀλλὰ πρὸς γνήσιον διαλέγετε τε καὶ ἰδίων, καὶ
 τῶν κοινωλῶν τῶν γνήσιον τῆς βασιλείας. διὸ
 καὶ πρὸς ἀντιδιασπῶν ἔθηκε πρὸς ἀποστειλῶν, οὕτως κα-
 λῶν. τὰς ἐκ τῶν ἡν γνήσιον. τὰς δὲ αὐτῶν, οὐς
 ἐκ αὐτῶν γνήσιον. οὐ δὲ μοισκόπει κἀκείνο. πᾶς τὴν
 δόξα καὶ φέρεται τῶν πρὸς γνήσιον, καὶ ἐν τῶν βασι-
 λείᾳ. καὶ εἰδὲ ἐν τῶν ἡν. ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συγκαταβά-
 σεως τὸ αὐτὸ τῶν δειλῶν. ὅπερ πολλὰς τῶν σφίρας. id est.
 Quod autem dicitur, tale quid est. Immunis ego à
 censu sum. Nam si reges terræ non à filiis sed à subdi-
 tis censum capiunt, multo magis me, qui non terrarum,
 sed cælorum regis filius sum, liberum à tribu-
 tis esse oportet. Perpendis quo modo distinxit filios
 à non filiis? Si enim filius non esset, hoc profecto re-
 gum exemplo vltus non fuisset. Sed si filius quisquam,
 inquit, est: non autem proprius, nec omnino eius,
 sed alienus. Ita exemplum nullas vires habebit.
 Non enim de filiis simpliciter, sed propriis & re-
 gni hæredibus disputat. Atque ideo distinguen-
 do alienos opposuit, quo vocabulo eos appella-
 uit, qui ab ipsis Regibus nati non sunt: suos vero
 quos ex se genuerunt. Tu vero illud etiam conside-
 ra, quomodo reuelatam Petro cognitionem
 hic confirmauit neque hic terminauit, sermonem,
 sed condescendendo, quod sapientie inestimabilis
 est, id ipsum approbauit.

§. 5. Porro cum duplex sit immunitatis Eccle-
 siastica priuilegium, ut scilicet libere possint exerce-
 re munia Ecclesiastica, etiam adia phora studere,
 proficisci, ædificare, contrahere, nihil impediens
 magistratu, alterum vero in negatione consistat, ut
 ne tributis premanatur, non cencntur ad tribumalia
 secularia, non grauentur oneribus ciuilibus, omnis
 illa concessa est iure diuino, quantum ad ea quæ of-
 ficij & vocationis sunt, in confesso est. Hæc dein-
 de considerantur, vel in sacerdotum personis, vel
 facultatibus. Tamen ipsi quam eorum facultates
 tes seruitute ciuili exemptæ sunt. Antiquissimum tamen
 hoc ius fuit. Dionysius cum olim tempore Aposto-
 lorum eam libertatem defendit. Nefas est sacerdotem
 à ministris, qui te superiores sunt, atque à tui ordinis viris
 iudicari, etiam si impius in diuina esse re videatur: Etiam
 quid aliud ex his quæ interdicta sunt, egisse deprehenditur.
 Nam si distinctiones, ordinesque confundere, sacratis-
 mas Dei sanctiones & iura transgredi est, omni profecto
 ratione caret, Dei causa peruertere traditum diuini or-
 dinem. Neque enim in se ipsum Dei sermo diuinus est; Ali-
 quin quomodo ipse staret regnum? Et si Dei est iudicium,
 ut sacra Eloquia testantur: Sacerdotes autem Angeli sunt;
 diuinorum iudiciorum continuo post pontificem magistri:
 ab ipsis tu diuina congruè, ac suo ordine per medios mini-
 stros, cum tempus fuerit, discere, per quos etiam cultor
 esse meruisti. An vero non hoc ipsum sacra signa prela-
 mant? Neque enim sancta sanctorum omnibus simpliciter
 sunt inaccessa; verum his appropinquat magis Pontifex
 sacra distinctio, deinde sacerdotum ordo, quos deinceps & mi-
 nistrorum sequitur gradus.

Q V A E S T I O V.

An Clerici liberi à tributo & seculari tribunali?

§. 1. Clericum nullum constat ita liberum esse: im-
 age diuina, ut bonorum ciuilium, adium, sed
 feudorum censum dare non cogantur. Onera enim
 ciuilia ipsæ possessiones annexa habent, nec possunt
 nisi ciuili autoritate eximi. Postquam autem fuda
 & possessiones Ecclesijs datæ sunt, non possunt sine
 iniuria premi onere, quo liberati sunt.

§. 2. Clerici ab omnibus ciuilibus oneribus ex-
 empti sunt lege diuina, quæ eorum vocatione & repu-
 gnant & officia impediunt. Hoc in 13. ad Roman.
 & in Polit. ostendi, & l. b. 9. polit. Adamus Tanc-
 rus doctissimo libro de Ecclesiastica libertate, Chri-
 sti factū & dictū, hunc in modū exponit. Vnde triplex
 potissimum argumentum sumi potest ad probandam disci-
 plinam Christi & sacerdotum, qui eis successerunt immuni-
 tatem à tributo. Primum quia Christus tantum pro se, &
 Petro (& nec id quidem nisi vitandis scandali causa) soluit
 tributum, soluturus etiam pro alijs: si obligati fuissent ad eius
 solutionem. Secundo quia sacre aperte indicat, S. Petrum
 fuisse immunem à tributo hoc ipso, quod pro eo quoque non
 nisi vitandis scandali causa tributum soluit, iuxta illud: ut
 autem non scandalizemus eos, &c. Tercio quia asserit
 Christus, filios Regum esse liberos à tributo, aut hoc nomine
 cunctos significans Apostolos, aut se ipsum, tanquam filium
 naturalem regis æterni, ac propterea liberum; exemplo hu-
 mana politia. Quod exemplum si bonum est probat etiam fa-
 miliares ipsius Christi à tributo liberos esse, cum & in huma-
 na politia non tantum filius ipse Regis, sed etiam familia eius
 à tributo libera esse soleat. Vnde & Hieronymus in eum lo-
 cum ait: Pro illius (Christi) honore, & tributa non reddi-
 mus, & quasi filij regis à vestigalibus immunes sumus. Et S.
 August. lib. 1. quæst. Euang. q. 23. scribit. In omni regno terre-
 no non esse vestigales filios regni illius, sub quo sunt omnia re-
 gna terra.

Addi

Addi potest. Christum vel ob hanc etiam causam, quod bona pauperum & Ecclesiæ, in tributa conuer- tenda non essent, noluisse ex communibus loculis ad suorum victum destinatis, tributum soluere; sed alia quasi fortuita occasione acquisitam pecuniam in tributum impendere voluisse.

Ne vero Ecclesiastica libertatis oppressor se ex- calaret, scelera corrigi oportere, Clericorum crimina non oportere esse immunia, hunc ille etiam præte- xum excludit. Verum Demophilo fas non est ista corrige- re. Nam si diuinus sermo iusta iuste prosequi iubet (iuste ve- ro prosequi est, vnicuique quod suum est, pro meritis reddere:) iuste hoc omnes prosequi, non præter suum meritum, aut or- dinem debent. Nam quod & Angelis iustum est, officia so- cietatis merita diuina, vt & profecto diuina sunt. Verum hoc illi non à nobis Demophilo, sed per illos nobis ex Deo, & ipsis quoque per superiores Angelos. Atque vt breuiter dixerim: in omnibus que sunt per prima secundas à dispositis omnia, ac iustissima prudentia, iusta pro meritis tribuuntur: vt ij quidem, quos Deus præfisse alijs statuit inferioribus atque subie- ctis secundum merita tribuant. Verum enim Demophilus ira & concupiscentia ratione moderetur, eisque secundum merita tribuat, neq. suum violet ordinem, sed regat subdita superemi- nentia. Nam si cum forte in foro aspicimus famulum Domi- ni Seniori adol. centulum: suus etiam filium Patri maledicere, famuleque impetu facto plagas inferre: pietatem violare vide- mur, nisi accurrentes præstantioribus opem ferre studeamus, quantumlibet illi fortasse prius, iniuriam perpessi fuerint; cur quis non erubescimus, qui rationem ab ira & concupiscentia tollari, & à tradito sibi diuinis principatu deiçi videmus, atque negligimus, & inter nos ipsos impiam, & iniustam re- meritatem, ac seditionem, confusionem, excitamus. Merito sane nos à Deo nobis indultus legifer, Ecclesiæ Dei præfeci prohibet eam, quod domus sue aeternus non bene præfuerit. Qui enim se i- psum regere nouit, & alterum reget; qui alterum etiam do- minum; & qui domum ciuitatem quoque; & qui ciuitatem etiam gentem; atq. vt summam dicam iuxta veritatis vocem. Qui in modico fidelis est, etiam in multo erit fidelis; & qui in modico infidelis, & in multo quoque infidelis erit. Ipse igitur concupiscentia & ira, atq. verbo congrua iure tuo impartire; tibi autem venerandi ministri moderentur, ministri si sacerdo- tes, sacerdotibusque Pontifices atque illis ipsis Apostoli, Apo- stolorumque successores conuenientia dicent. At si quis forte & inter ipsos a recto tramite denariis, & equalibus & suis ordinis sententiis corrigatur, vt non ordo in ordinem ruens, cuncta per- misceat, sed vnusquisque in suo ordine suoque officio maneat. Nihil interitum idcirco dixerimus, vt & scias & facias, quæ tui muneris sunt.

Plane ille ex instituto præceptoris sui Apostoli Pauli, qui non impunita delicta esse iubet, sed iudi- cium ab Ecclesiâ: vetat, iudicari Christianos apud infide- les. Ideo ipse sua auctoritate nouum tribunal insti- tuit. Potuit igitur etiam illud Petrus, & successores Pe- tri. Multi hac de re doctissime scriperunt, vt Ludou. Molin. T. 1. de iust. d. 31. Petrus Binsfeld. de iniuri- is & damno dato. Dominus Sotus. l. 4. Sent. dist. 25. q. 2. Michael de Palatio. l. 4. sent. Fran. Victoria relect. i. Cotarruias l. quæst. practic. c. 31. Henric. alii que. Alii vero etiam exemptionem iuris diuini esse pu- tant, vt pleraque Canonistæ. Verum in quibusdam i- ta esse nemo dubitat. Nunc tamen satis est ostendere immunitatem esse & fuisse.

§. 3. Recollige tecum lectos, quæ veteres in me- diis persecutionibus Ecclesiæ statuerunt. Anaclet. Ep. 3. Omnes causas sacerdotum iudicio vult terminari, & ad eos appellacionem factam approbat. Parimodo Alexan- der primus, Epist. ad omnes orthodoxos: Pius primus ad omnes fideles. Anicetus ad Gall. Episcopos. Victor ad Thephylum Alexandrinum. Fabian. ad Hilar. Caius Papa, Epistola ad Felicem Marcell. Ep. 21. ad

Episc. Orientales. Clericus vero, inquit, cuiuslibet ordinis absque Pontificis sui permisso, nullum præsumat ad seculare iudicium attrahere. at vero post hæc tempora multo magis libertas Ecclesiatarum, videatur constitutio Au- gust. dat. 3. Non. Maij. Constant. Et Valent. Theodof. Arcad. quæ est causa. 11. q. 1. can. 5. continua legesancimus, vt nullus Episcoporum vel eorum, qui Ecclesiæ necessitatibus ser- uiunt, ad iudicia siue ordinariorum, siue extra ordinariorum iudicium protrahatur. Habent illi suos iudices, nec quicquam his publicis est commune cum legibus.

§. 4. Libertatem autem Ecclesiasticam ratio ipsa & natura demonstrat. Cum enim Ecclesiâ sit Respu- blica quædam, à principio ius tribunalis constituendi accepit, & ex facto Pauli clarum est. Tam autem po- test magistratus Ecclesiasticus suos à Christianorum principum iurisdictione, quam gentilium eximere. Nam Christiani principes Ecclesiæ subiecti sunt, eamque audire debent. Fieri autem potest, vt Cle- rici subiecti principibus, & secularibus non pos- sunt ea libertate, auctoritate, potestate, munere suo fungi, & vitia corrigere. Videmus quomodo Chry- sostomus contra Regnam. Ambrosius contra impe- ratorios gryphos depugnat, legatur vita vtriusque. Et ipse Ambros. l. 2. off. cap. 29. Ministri quoties aduersus regales impetus, pro viduarum, imo omnium depositis cer- tamen subierimus. Et sane videmus Pontifices ista se- rio egisse. Gregor. Mag. in priuilegio Monasterij S. Medardi. Alexand. 3. cap. relatum. r. Vide Azor. l. 5. cap. 21. Molin. T. 1. disp. 134. lafon. l. 1. n. 21. cod. de Sa- crofanctis Ecclesiis. Tiraquell. Tract. de priuilegiis causæ piæ. Nec dubitarunt pii Imperatores sese mul- tis in rebus Ecclesiæ subiectos esse, & multi Episco- pi etiam antiquis imperatores coercuerunt.

Fabianus Philippum, Chrysostomus Arcadium, Ambrosius Theodosium, Ioannes Gregorius Henri- cum, alii alios, pro officio suo, iniurias creatori & Ec- clesiæ illatas, necessaria seueritate vindicando & ius- titiam asserendo.

Imo testantur hæretici huius Reipublicæ vexa- tione plurima mala in orbem inuecta. In præfatio- ne sua de variis ministrorum gradibus suos, licet non veros Episcopos, prisca Ecclesiæ consuetudine, & priuilegiis defendit Adrianus Sarauia contra Be- zam, & Gebennenses.

[In meo tractatu de diuersis ministrorum Euange- lli gradibus quicquid homines cogitent, non tantum vestras dignitates defendere, in animo habebam, sed omnium Ecclesiarum Christi tam Galliæ quam Germaniæ Episcopis, & aliis viris doctis & prisca Ecclesiæ gubernationis non ignatis, datas offensio- nes à nostris hominibus pluribus in locis, si non tol- lere, saltem minuere, & vulnus (quod nunquam sanabunt qui inflixerunt) lenire, & quantum liceret, remoras propagationis doctrinæ Euangelicæ amo- liri conatus sum. Nunc videtis quantus vir malæ causæ patrocinium suscipiat: cuius opinio hoc no- mine populari inuidiæ, & quorundam cupiditati grata est; quod Episcoporum opes cessuras sibi in prædâ sperant. & hæc vna est ipsis reformatio, bo- norum Ecclesiasticorum direptio. In hac renouata disputatione Episcopalem auctoritatem diuinæ insti- tutionis, & Apostolicæ traditionis esse defendendo: & id tam verbo Dei, quam vniuersali omnium Ecclesia- rum consensu doceri, & gubernationem illam Eccle- siarum qua Sacerdotes in veteri testamento vsi sunt, & Apostoli & Euangelistæ in nouo, esse opti- mam & vtilissimam tam Ecclesiæ quam Reipubli- cæ, nec eâ meliorem inueniri, aut excogitari pos- se neminem posse negare, pro fundamento as- sumo.]

112
Euangelia
CIV
118

§. 6. Videntur etiam exactores notasse, Petro quiddam concessum singulare præ cæteris, licet discipuli de primatu disquirerent. Humanum quid passi discipuli sunt, quod Euangelista quoque significauit dicens: in illa hora, quando scilicet cæteris omnibus Petrum prætulit. Nam cum ex Iacobo & Ioanne, alter primogenitus esset, nihil tamen tale pro ipsis fecisse videtur: veriti autemurbationem profiteri suam, non aperte quare Petrum ipsis præponeret, sed con-

fuse. Quis ergo maior est, interrogarunt. Quando tres illos præferri conspexerunt, nihil tale passi sunt: cum vero ad vnum delatus honor est, tunc nimirum doluerunt: quamuis non ex hacre solum. Sed ex aliis quoque multis inflammati fuerunt: Tum quia dixit illi. Dabo tibi clauis regni celorum: Tum quia: Beatus es tu Simon Bariona, cum etiam hic: Da eis pro me & te: Tum denique, quia liberius eam multo Christo colloqui conspiciant.

CAPVT XVIII.

Mat. 9. c.
34.
Luc. 9. f. 46
Inf. 19. b. 14
1. Cor. 14.
d. 20.
Mar. 9. f. 42
Luc. 17. a. 1
Sup. 5. c. 30.
Mar. 9. g.
43.
Psal. 33. a. 8.
Luc. 19. b.
10.
Luc. 15. a. 4
Luc. 17. a. 3
Leu. 19. d.
17.
Eccl. 13. b.
13.
Iac. 5. d. 19.
Deu. 19. b.
15.
2. Cor. 13.
a. 1.
Heb. 10. c.
28.
Ioan. 8. c.
17.
2. Thes. 3.
d. 14.
1. Cor. 5.
b. 9.
Io. 20. e. 23.
Luc. 17. a. 4

Nilla hora acceperunt discipuli ad Iesum, dicentes: Quis putas, maior est in regno celorum? 2. Et aduocans Iesus paruulum, statuit eum in medio eorum. 3. Et dixit: Amen dico vobis, nisi conuerſi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum celorum. 4. Quicumque ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic est maior in regno celorum. 5. Et qui susceperit vnum paruulum talem in nomine meo, me suscipit. 6. Qui autem scandalizauerit vnum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. 7. Væ mundo à scandalis. Necessè est enim vt veniant scandala: verum tamen vae homini illi, per quem scandalum venit. 8. Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te: abscinde eum, & proice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi debilem, vel claudum, quam duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. 9. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & proice abs te: bonum tibi est cum vno in vitam intrare quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. 10. Videte ne contemnitis, vnum ex his pusillis: dico enim vobis, quia Angeli eorum in celis semper vident faciem patris mei, qui in celis est. 11. Venit enim filius hominis saluare quod perierat. 12. Quid vobis videtur: si fuerint alicui centum oues, & errauerit vna ex eis: nonne relinquit nonaginta nouem in montibus, & vadit querere eam, quæ errauit? 13. Et si contigerit vt inueniat eam: Amen dico vobis, quia gaudet super eam magis, quam super nonaginta nouem, quæ non errauerunt. 14. Sic non est voluntas ante patrem vestrum, qui in celis est, vt pereat vnus de pusillis istis. 15. Si autem peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipsum solum, si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. 16. Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc vnum, vel duos, vt in ore duorum, vel trium testimonium stet omne verbum: 17. Quod si non audierit eos, dic Ecclesiæ: si autem Ecclesiam non audierit: sit tibi sicut Ethnicus, & publicanus. 18. Amen dico vobis, quæcumque alligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo. 19. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quæcumque petierint, fiet illis à patre meo, qui in cælis est. 20. Vbi enim sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. 21. Tunc accedens Petrus ad eum, dixit. Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei: vsque septies? 22. Dicit illi Iesus: Non dico tibi vsque septies: sed vsque septuagies septies. 23. Ideo assimilatum est regnum celorum homini, qui voluit rationem ponere cum seruis suis. 24. Et cum cepisset rationem ponere, oblatuſ est ei vnus, qui debebat ei decem millia talenta. 25. Cum autem non haberet unde redderet, iussit eum Dominus eius venundari, & uxorem eius, & filios, & omnia, quæ habebat & reddi. 26. Proci dens autem seruus ille, orabat eum, dicens. Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. 27. Misertus autem Dominus serui illius, dimisit ei. 28. Egressus autem seruus ille inuenit vnum de conseruis suis, qui debebat ei centum denarios: & tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod debes. 29. Et proci dens conseruus eius, rogabat eum, dicens: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. 30. Ille autem noluit: sed abiit, & misit eum in carcerem donec redderet debitum. 31. Videntes autem conserui eius quæ fiebant, contristati sunt valde: & venerunt, & narrauerunt Domino suo omnia, quæ facta fuerant. 32. Tunc vocauit illum Dominus suus: & ait illi: Serue nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me: 33. Nonne ergo oportuit & te miseri conserui tui, sicut & ego tui misertus sum? 34. Et iratus Dominus eius tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet vniuersum debitum. 35. Sic & pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis vnusquisque fratri suo de cordibus vestris.

IN CAPVT DECIMVM OCTAVVM

ARGVMENTVM.

DISCIPVLIS, quis in cælo maior esset? ambitiose quærentibus, modestiam & honoris fugam suadet, vocato in medium paruulo, serid assueuerans, non posse eos in regnum celorum ingredi, nisi efficiantur sicut paruuli, & cum maiorem fore, qui se humiliauerit, vt paruulus iste. Eadem occasione scandala vitare monet etiam si opus sit, membrorum abscissione. Paruulos contemni vetat, se enim venisse saluat, quod perierat. Charitatem porro suam, pastoris ouem perditam quærentis, exemplo demonstrat. Deinde ordinem modumque corrigendorum fratrum exponit, vt primo priuatum,